

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТОРГІВЛІ ТА МАРКЕТИНГУ
Кафедра іноземної філології та перекладу

Політична риторика
СИЛАБУС (SYLLABUS)

1.ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Викладач	Латигіна Наталія Анатоліївна
Науковий ступінь	доктор політичних наук
Вчене звання	професор
Профайл (резюме) викладача	https://knute.edu.ua/file/MTIyMzc=/ff00192167f1829b00c2f95430fcb89c.pdf
Адреса кафедри	Україна, 02156, м. Київ, Кіото, 19 А-214
Контактний тел.	+38(044)531-48-79
E-mail:	n.latygina@knute.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання КНТЕУ	http://ldn.knute.edu.ua/
Консультації	Середа, 2 пара, А-209

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Назва дисципліни	Політична риторика
Освітній ступінь	магістр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Прикладна лінгвістика (Політична лінгвістика, англійська мова)
Загальна характеристика	Кількість годин – 180 Кількість кредитів – 6 Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи: 56/124) Мова навчання: українська Форма підсумкового контролю – екзамен Курс (рік навчання), семестр: 1 рік 2 семестр Формат навчання: очний/змішаний – курс, що має супровід в системі дистанційного навчання ДТЕУ, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання
Пререквізити	Вивчення дисципліни базується на знаннях з таких дисциплін: «Політичний дискурс в лінгвістиці» «Основи політичної лінгвістики» «Іноземна мова політики (англійська)»
Анотація	Дисципліна «Політична риторика» є однією з вибірових складових циклу професійної підготовки фахівців і має важливе теоретичне та практичне значення. Предметом вивчення дисципліни є словесна діяльність фахівців галузі, зокрема аспекти грамотної і технічно правильної мови та

	публічні виступи в процесів комунікації.
Методи навчання	Поєднання традиційних і інноваційних методів навчання з використанням новітніх технологій: лекції та практичні заняття (тренінг/презентація/дискусія/комунікативний метод та ін.)
Мета та завдання	Метою вивчення дисципліни «Політична риторика» є розвиток у здобувачів вищої освіти мислинневих та нормативних мовленнєвих умінь і навичок; опанування форми ефективної переконуючої комунікації за нестандартних ситуацій життєвого і професійного спілкування; удосконалення отриманих раніше знань щодо ораторського мистецтва; набуття майстерності створювати і виголошувати публічні промови, аналізувати і продукувати політичні дискурси відповідно до цілі, призначення й умов спілкування в процесі майбутньої фахової діяльності. Завданнями вивчення дисципліни «Політична риторика» є: • надання уявлення про політичний риторичний ідеал як історично й суспільно зумовлену систему загальних вимог до мовлення й мовленнєвої поведінки носіїв певної лінгвокультури; • ознайомлення магістрів-філологів з історією й практикою публічного політичного мовлення, особливостями мовленнєвої репутації промовця; • удосконалення вміння складати тексти політичних виступів різноманітного спрямування; • опанування системи законів політичної риторики, за якими організовується та скеровується мисленнєво-мовленнєва діяльність; • усвідомлення здобувачами вищої освіти правил лінгвокультурного спілкування для мовця і слухача та параметрів техніки мовлення; • оволодіння в системі й окремо видами мовленнєвого впливу (інформування, переконання, навіювання) й риторичними методами аргументування; • засвоєння норм мовленнєвого етикету в перекладацькій діяльності; • розкриття лінгвістичних секретів успіху в професійно-службовому спілкуванні; • характеристика особливостей прикладної риторики та значення політичної риторики у професійній діяльності; • окреслення принципів безконфліктного спілкування та ефективних прийомів активізації уваги слухачів; • розвиток пріоритетних духовних цінностей, а саме: інтелектуальної самостійності, оперативності мислення, здатності до творчого пошуку різних імовірних варіантів розв'язання проблеми, вміння ґрунтовно й логічно подавати інформацію, цивілізовано переконувати та спростовувати думки опонента.

Результати навчання (компетентності)	Дисципліна «Політична риторика», як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння здобувачами вищої освіти загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:		
	Прикладна лінгвістика (Політична лінгвістика, англійська мова. (ОС магістр)		
	Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
	Загальні компетентності за освітньою програмою		
	1)	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-10
	2)	Здатність бути критичним і самокритичним.	1-10
	3)	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	1-10
	6)	Здатність спілкуватися іноземною мовою	1-10
	7)	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1-10
	12)	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	1-10
	13)	Здатність узагальнювати та оцінювати актуальну суспільно-політичну інформацію	1-4;6;8-10
	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою		
	1)	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.	1;4;6;9
	3)	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.	1;2;4;8;9
	4)	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.	1-10
	5)	Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати	5;6;7;8

	досліджень та інновацій.	
6)	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціальності для вирішення професійних завдань.	1-10
9)	<i>Усвідомлення дії когнітивних, психологічних та інших механізмів мовленнєвого впливу і використання ресурсів різноманітних мовних рівнів для організації політичної діяльності, політичного управління суспільством та проведення виборчих кампаній.</i>	1-10
10)	Здатність здійснювати ефективну мовну комунікацію в галузі політики.	1-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
2)	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	1-10
4)	Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.	1-10
7)	Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.	1;4;6;9
9)	Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.	1-10
11)	Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.	1-10
13)	Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.	1-10

	16)	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	1-10
	17)	Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.	1-10
	18)	<i>Використовувати основні стратегії і тактики мовленнєвого впливу, враховуючи особливості їх функціонування, в політичній сфері, в мовних комунікаціях, у міжособистісному спілкуванні.</i>	1-10
	19)	<i>Створити політичні дискурси (тексти), дотримуючись відповідних жанро-стилістичних вимог.</i>	1-10

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

ТЕМА 1. Політична риторика як наука і мистецтво.

Визначення політичної риторики від давнини до сучасності. Риторика й ораторське мистецтво.

Політична риторика в сучасному вимірі: предметна сфера, зміст, роль у соціумі, практичне значення. Місце політичної риторики серед інших наук.

Риторика і суспільне життя. Лідер суспільства як ритор і оратор.

Категорії риторики. Особливості політичної риторики: традиції та сьогодення.

ТЕМА 2. Історичні витоки та генеза політичної риторики.

Основні етапи зародження і розвитку політичної риторики. Політична риторика Античності. Передумови формування красномовства у Стародавній Греції: епічна і лірична поезії. Принцип змагальності. Софісти. Ораторське мистецтво Корака і Тисія. Горгіанські фігури. Сократ як ритор. Внесок Платона у формування теорії і практики античної політичної риторики. Демосфен – політичний оратор Стародавньої Греції. «Риторика» Арістотеля. Ораторське мистецтво Стародавнього Риму.

Розвиток політичної риторики в епоху Середньовіччя, Відродження і Нового часу.

Політична риторика в Україні: ідеали і реалії. Зразки дидактичного та панегіричного красномовства. Іван Вишенський як майстер полеміки. Риторика Феофана Прокоповича. Григорій Сковорода – майстер піітики та красномовства.

Сучасний стан політичної риторики. Неориторика. Головні напрями неориторики: аргументативна риторика та лінгвістична риторика. Семіотичний характер неориторики. Загальна характеристика лінгвістичної риторики. Специфіка аргументативної риторики.

Риторичні портрети ораторів від стародавніх часів до сьогодення.

ТЕМА 3. Політична риторика як публічна, переконуюча комунікація.

Системність політичної риторики.

Риторична формула: закони управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю.

Сутність і зміст риторичних законів: концептуальний; моделювання аудиторії; стратегічний; тактичний; мовленнєвий; ефективної комунікації; системно-аналітичний.

Риторична модель Арістотеля: оратор; слово; аудиторія; зворотний зв'язок; ситуація спілкування.

Етапи риторичної діяльності: загальна характеристика докомунікативного, комунікативного, посткомунікативного етапів.

Структура діяльності оратора.

ТЕМА 4. Риторична етика.

Протилежні оцінки мовлення, його небезпеки й позитиви. Двоїсте ставлення до мовлення і політичної риторики.

Риторична етика: екскурс в історію.

Красномовство істинне і хибне (псевдокрасномовство).

Маніпулятивна риторика (антириторика). Вчення про риторичний вчинок.

Риторика війни.

ТЕМА 5. Основні характеристики диспозиції.

Основні частини політичної промови (вступ, виклад, висновки), їх аналіз.

Методи викладу матеріалу (дедуктивний, індуктивний, аналогічний, стадійний, концентричний).

Теза і аргумент як базові категорії диспозиції. Логічна аргументація (закони тотожності, суперечності, виключення третього, достатньої підстави). Логічні помилки.

Аналогічна аргументація. Демонстрація. Типи висновків, доцільність їх застосування.

ТЕМА 6. Елокуція.

Комунікативні ознаки мовлення.

Елоквенція. Поняття тропів і фігур та критерії їх виділення й розрізнення. Види тропів та їх використання в публічних промовах.

Характеристика основних фігур. Роль і місце фігур у промові. Специфіка їх використання.

Риторичний аналіз політичного тексту.

ТЕМА 7. Акція як завершальний етап реалізації риторичної мети.

Риторичний ідеал. Образ оратора. Ораторський шок. Стреси і стресори оратора. Образ аудиторії. Об'єктивна та суб'єктивна характеристика аудиторії.

Умови ефективної мовленнєвої комунікації. Шляхи подолання опору аудиторії.

Вимоги до виступу. Кінетика, жести. Інтонування. Техніка дихання і техніка мовлення. Поради ораторам.

ТЕМА 8. Основні види і жанри красномовства.

Академічне красномовство. Політичне красномовство. Дипломатичне красномовство. Похвалене (епідейктичне) красномовство. Діалогічне красномовство. Гомілетика.

ТЕМА 9. Професійне красномовство.

Держава і спілкування (Платон). Управління державою як риторичний процес. Форми держави як види риторичних взаємодій та переважного права на мовлення: монархія, тиранія, аристократія, демократія, олігархія, охлократія. Їх прояви у сучасних громадсько-мовленнєвих зв'язках.

Цілі і завдання професійної риторики. Політична риторика як складова політичної діяльності. Образ ритор-політика.

Культура мислення політика-оратора як вмотивоване та нормативне використання мовного матеріалу і мовленнєвих засобів за певних ситуацій професійного спілкування.

Специфіка мовлення політика. Компоненти поняття «культура мовлення політика»: культура писемного мовлення, культура публічного усного мовлення.

Імідж оратора-професіонала та індивідуальний риторичний стиль. Харизма професійного оратора.

ТЕМА 10. Основи полемічного мистецтва.

Сутність полеміки та її різновиди. Діалогові форми політичного красномовства: дискусія, дебати, полеміка. Спільне та відмінне у різновидах полеміки, дискусії, диспуту, суперечки. Мистецтво полеміки. Етика та етикет полеміста. Риси полемічного стилю. Культура полеміки.

Полемічні прийоми. Методи маніпулювання, шляхи їх визначення і подолання. Заборонені прийоми в полеміці.

Умови вибору мови і стилю полеміки у різних жанрах красномовства. Доцільність використання емоцій, іронії, сарказму в суперечці, полеміці, дискусії, диспуті. Конструктивізм полеміки, дискусії, диспуту.

Живе слово в ефірі: особливості прямого ефіру-монологу, діалогу, полілогу.

Публічна суперечка в діяльності політичного лідера. Суб'єкти політичної суперечки: опонент, пропонент, аудиторія.

Гумор у політичному риторичному мистецтві.

Форми контролю:

Д – дискусія;

О – опитування;

ДОП – доповідь (дайджест);

Е – есе;

ТЗ – творче завдання;

ЕК – експрес-контроль;

П – презентація;

ККР – комплексна контрольна робота

ВИМОГИ/РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Відпрацювання пропущених занять відбувається за умови документально підтвердженої поважної причини під час індивідуальних консультацій. Студент виконує додаткові завдання для отримання балів за аудиторну роботу.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ:

Оцінка за семестр – 100 балів:

Аудиторна робота – 60 балів

Інші види роботи + самостійна (домашня) робота – 40 балів:

Екзамен – 100 балів

Підсумкова оцінка – середнє арифметичне від оцінки за модуль та екзамен.